

KIKKA SEPPÄ

*Ei mitään
pikku naisia*

LIKE

© Kikka Seppä ja Like Kustannus Oy /
Kustannusosakeyhtiö Otava 2021

LIKE

Like Kustannus
Helsinki
www.like.fi

ISBN 978-951-1-35537-3

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2021

Pipsalle

*Sille, joka opetti minulle kaiken mikä elämässä
on tärkeää, tai ylipäätään oleellista.*

Sille, joka teki minusta ihmisen.

Sisällys

Prologi	9
Kappeli	12
Toimitusjohtaja	16
HATSHEPSUT	25
Kuolemanlaakso	31
ANTIIKIN ROOMATTARET	42
THEODORA	49
Suuri Lehtijuttu	57
HYPATIA	66
Tasavertaisuuden Vallankumouksia	76
GEORGE SAND	79
EMMELINE PANKHURST	95
Älyvapaiden ideoiden lähteillä	103
CASSANDRA JA LAURA	106
Pappa (ylistys hevosille ja tallielämälle)	114
Roolipelejä	119
PEGGY	123
Joissain päivissä on parempi soundi kuin toisissa	133
PETRONELLA	142
Helsinki–Kotka pikavuoro lähtee laiturilta neljä	152
AINO	156
Kirjailija	165
VIRGINIA	169
Lunastus	179
Oivalluksia	183
KII TOKSET	185
LÄHTEET	187

Prologi

Vihdoinkin. Vihdoinkin se iski tajuntaani kuin kanuunan-kuula: olin työtön, keski-ikäinen, vailla korkeampaa koulutusta hääräilevä ja jokseenkin yhteiskunnan rattailta tippunut nainen, jonka pitäisi tehdä elämälleen jotain järkevää ja hyvin pian.

Olin aikoinani kouluttautunut artesaaniksi, mutta jo koulussa minulle oli selvinnyt, että ompeluhommat eivät olleet minua varten. Sitten tein ”järkiratkaisun” ja suoritin merkonomitutkinnon. Totta puhuen en vielä tänäkään päivänä ymmärrä, miksi. Ja sitten lopuksi, työskenneltyäni kymmenen vuotta vaatekaupoissa ja yhdessä kenkäliikkeessä opiskelin maailman, tai ainakin Suomen, epätrendikkäimmän ammatin. Minusta tuli pukeutumisneuvoja. Ja saatuani nämä huippuasiantuntijan paperit käteeni, oli tarjolla vielä mestarin arvo. Pulitin kaksisataa euroa ja kotiini tuli postissa mestarintaulu, jonka laitoin kehyksiin ja ripustin seinälleni. Lupasin pyhästi noudattaa mestareiden eettisiä ohjeita. Olihan se nyt paljon raflaavampaa olla pukeutumismestari kuin -neuvoja.

Itseluottamusta uhkuen päätin perustaa pukeutumisneuvontayrityksen ja näin edessäni ainoastaan loistavan tulevaisuuden. En voinut kuvitella, että tuosta matkasta tulisikin selviytymistarina silpputuloineen, asumistukineen, ase ohimolla ja löyhä hirttosilmukka kaulassa. Näin siitäkin huolimatta, että olin saanut haalittua kasaan kohtalaisen mukavan ansioluettelon. Olin toiminut osastopäällikkönä, myymäläpäällikkönä, yrittäjänä, klubiemäntänä, opettajana, luennoitsijana ja kirjoittanut pari kirjaakin. Mikään edellä mainituista ei kuitenkaan auttanut nyt minua pyrkimyksissäni.

Sinnittelin monta vuotta, kunnes vihdoinkin joulun 2018 tienoilla, tai oikeastaan jo edeltävänä syksynä, peilistä ei katsonut enää hyvällä tahdollakaan kuin korkeintaan jonkinlainen selviytymisen erikoisasiantuntija. Ymmärsin, että minun täytyy päästä eroon päähäni jämähäneestä pakkomielteestä. Suurenmoista pukeutumisneuvojamestarin uraa ei ollut näköpiirissä. Eikä sellaista ollut koskaan edes ollut. Sen sijaan hengissä säilymisestä oli tullut uusi normaali, sellainen oikein kunnan kestävyystaistelu. Olin ollut niin kiintynyt ajatukseen hienosta urastani, etten ollut tajunnut eläneeni vuosi toisensa jälkeen reippaasti köyhyysrajan alapuolella.

Ryhdyin kirjoittamaan pieniä pätkiä kerrallaan saadakseni asioihin tolkkua. Laitoin paperille pienempiä ja suurempia ajatuksia. Lopulta ryhdyin kokoamaan tämän kirjan palasia oikeastaan vähän vahingossa, ennemminkin kirjoittaakseni itseni ulos vallitsevasta mielentilastani, joka piti minua terrierin hampain otteessaan.

Olin vuosien saatossa lukenut hienoja tarinoita pelottomista naisista, edelläkävijöistä ja uudisraajaajista. Olin

kuullut epäsovinnaisista kanssasisarista, jotka olivat eläneet ennenkuulumattoman rohkeasti. Näitä naisia tuli esiin nyt jatkuvasti. Heidän tarinansa vaikuttivat minuun syvästi. Samalla minusta tuntui, että sain itsekin tukea omille, välillä ristiriitaisillekin ajatuksilleni, ja että nuo huimapäiset naiset kannustaisivat minua jatkamaan eteenpäin etsiessäni itseäni ja paikkaani maailmassa.

Ryhdyin pohtimaan, voisinko jotenkin yhdistää oman tarinani sellaisten naisten tarinoihin, jotka ovat eläneet ennen minua ja antaneet omana aikanaan myrskyvaroituksen. Mietin, voisivatko he opastaa minua matkallani tässä eriskummallisessa maailmassa. Olin vuosia aiemmin lukenut eräästä muinaisesta faaraosta, joka oli tehnyt minuun järkyttävän suuren vaikutuksen. Niinpä päätin ensimmäiseksi ottaa käsittelyyn hänet. Alun perin olin törmännyt egyptiläiseen faarao Hatshepsutiin pukeutumisneuvojaurani alussa Mila Continin *Muoti kautta aikojen* -teoksen sivuilla. Nyt tartuin samaan kirjaan uudestaan, monen vuoden ja monen elämänvaiheen jälkeen. En olisi kuuna päivänä voinut kuvitella, että muotikirjasta voi lähteä homma näin totaalisesti laukalle, enkä sitäkään, kuinka ajankohtaisiksi nuo kauan ennen minua eläneet naiset projektini aikana tulisivat.

Tutustuin yhteentoista käsittämättömän inspiroivaan naiseen, jotka aukaisivat ikkunoita suurenmoisiin maailmoihin. He kannustivat minua esimerkillään menemään aina vain syvemmälle ja syvemmälle löytääkseni avaimet itseni näköiseen elämään.

Kotkassa 18.6.2021

-Kikka-

Kappeli

Vuosi 2017 lähestyy loppuaan. Marraskuu, vuoden ylivoimaisesti synkin kuukausi, kolkuttelee ovella. Tänä vuonna tuo pimeyden syli on ladattu vielä lisäkertoimin: täytän viisikymmentä vuotta. Se on aivan hävyttömän paljon. Oletan, että jonkinlaiset juhlat olisi järjestettävä. Vatvottuani aikani tilanteen vakavuutta katson parhaaksi kutsua viisitoista elämässäni jollain erityisellä tavalla vaikuttanutta ihmistä jakamaan alkavan vuosikymmenen kanssani. Helppo osuus.

Mutta mikä olisi sopiva paikka tilaisuudelle? Tarpeeksi patinoitunut (kuten minäkin)? Tarpeeksi vanha? Ketterä saapua? Käyn vaihtoehtoja läpi pitkin syksyä. Soitan pariin ravintolaan. Pian potentiaaliset juhlapaikat rajautuvat muutamaan varteenotettavaan klassikkoon. Niistä ravintola Kappeli tuntuu lopulta tarkoitukseen sopivimmalta. Siellä on ennenkin istuttu kattokruunujen alla juhlimassa erinäisiä merkkipaaluja hyvinkin erityisillä kokoonpanoilla.

1800-luvun loppupuolella ja 1900-luvun alussa Kappeli toimi eräänlaisena kaupungin valtimona, joka sykki elämää, puheenaiheita ja aivan varmasti myös meheviä juoruja. Kappeli oli Jean Sibeliuksen, Albert Edelfeltin, Juhani Ahon,

Eero Järnefeltin ja Akseli Gallen-Kallelan kantapaikka. L. Onerva herätti pahennusta istuskelemassa herraseurassa useimmiten ilman kavaljeeria. Oskari Merikanto puolestaan tuijotteli mielellään merelle ilta-auringossa kylpevässä ikkunapöydässä ja Eino Leinon kantapöytä löytyy edelleen ravintolan länsisiivestä.

Kappelin pitkät, valkoisilla pöytäliinoilla katetut pöydät ja katossa keikkuvat valtaiset kristallikruunut suorastaan kutsuvat pitkällisiin keskusteluihin. Olen aina haaveillut, en nyt ihan Bloomsburyn ryhmästä sentään, mutta jotain sinne päin. Olisi ihana vaihtaa mielipiteitä, keskustella kaikesta maan ja taivaan välillä, väitellä ja ennen kaikkea nauraa niin että seuraavana päivänä ei tarvitsisi punnertaa yhtään vatsalihasliikettä. Sellainen ilta timanttisessa porukassa olisi aivan mahtava syntymäpäivälahja. Voisin unohtaa hetkeksi talousahdinkoni ja epämääräisen elämäntilanteeni. Voisin leikkiä edes yhden illan ajan sielukasta taiteilijaa tai sädehtivää seurapiiri-ihmistä. Voisin pistää surutta viimeisetkin ropokset hyvään ruokaan ja henkeäsalpaavan täyteläiseen punaviiniin (*henkeäsalpaavan täyteläinen* on tosin oikeasti *kanta-asiakasetuviini*, sillä siihen minulla on juuri ja juuri varaa). Ehkä näkisin myös L. Onervan istumassa herraseurassa, maistelemassa oluttuopistaan, keskustelemassa naisen vapautteen ja sitoutumiseen liittyvistä ristiriidoista, puhumassa työn alla olevasta kirjastaan, jonka radikaaleja ajatuksia yksilön oikeudesta päättää omista asioistaan puitaisiin vielä pitkään.

Mieleeni lipuu kuvia iloisesta seurueestani pukeutuneena parhaimpiinsa, laseissa kuohuvaa, naurun raikuessa ruokasalin kattokruunun alla niin, että sen kyntteliköt heijäivät tunnelmallisessa huoneessa.

Ongelmana vain on, että en ole ollenkaan varma, tuleeko kukaan kutsumistani vieraista juhliini.

Asia on nimittäin niin, että olen ammatiltani pukeutumisneuvoja. Ja kaiken lisäksi vielä työtön pukeutumisneuvoja. Se on sellainen ammatti, joka saa ihmiset yleensä joko täydelle sotajalalle tai tuntemaan jonkinlaista myötähäpeää puolestani. Vielä luultavammin se ei sano kuulijalle yhtään mitään. Se on eristänyt minut varteenotettavan hyvin yhteiskunnasta ja ihmisistä ylipäättään. Ammattia leimaavat ennakkoluulot ja ihan helvetin huono maine. Sitä pidetään lähinnä rikkaiden rouvien pikku puuhasteluna tai itseään tyylijaisina pitävien henkilöiden etuoikeutena.

Yhden (oman) tyylin hallitseminen ei kuitenkaan vielä tee ammattilaista kenestäkään, eikä muodin seuraaminen kuulu työni kuvaan, mutta kymmenen vuoden aikana en ole onnistunut muuttamaan tätä ammattiini liitettyä mielikuvaa. Jos ystäväni ovat harvasanaisia tekemästani työstä, itse en puhu siitä enää mitään. Kenellekään. Sillä joka kerta kun kerron jollekulle olevani pukeutumisneuvoja, muuri kohoaa välillemme ja aidon kohtaamisen hetki on menetetty.

Mitä kauemmin vellon tällaisissa mielenmaisemissa, sitä varmempi olen, ettei ketään kiinnostaa työttömän pukeutumisneuvojan viisikymppiset.

Miten olenkaan onnistunut järjestämään itseni tällaiseen sekasotkuun?

On palattava ajassa taaksepäin, kuuden tai seitsemän vuoden takaisiin tapahtumiin. Silloin koko episodin on täytynyt käynnistyä. Luulen niin. Olin juuri muuttanut viidennen kerran vuoden sisällä ja selvinnyt täpärästi hermo-

romahduksesta. Olin neljäkymmentäkolmevuotias, mannerlaatat tömähivät toisiaan vasten aiheuttaen hyökyaallon jossain sieluni syvyyksissä, ja sain fantastisen idean.

Toimitusjohtaja

Uuden vuosikymmenen ensimmäisenä keväänä, tarkemmin toukokuun kolmantena päivänä, muutin itähelsinkiläiseen merenrantayksiöön. Olin myynyt pihallisen luhtitalokaksioni kolmekymmenen kilometrin päässä uudesta vuokra-asunnostani. Olin asunut siellä kolme vuotta. Luhtitalosta ei ollut sittenkään tullut kotini, vaikka hevosen hirnunta kuului sen takapihalle saakka.

Uuden kerrostalokotini piha oli kuin pieni paratiisi, ja meren tuoksu leijaili ranskalaisen parvekkeen avonaisesta ovesta sisään. Kesällä pihalla vietettiin puutarhajuhlia. Pöydille aseteltiin unikkokuvioisia pöytäliinoja, vadeissa oli monenlaista ruokaa tarjolla, pulloissa erilaisia juomia nautittavaksi. Lapset ja koirat leikkivät lehmusten katveessa. Lasien kilinä ja iloinen nauru kaikuivat myöhään yöhön.

Syksyllä talossa alkoi putkiremontti. Vietin kolme kuukautta ahtaassa alivuokralaishuoneessa naapuritalossa. Vapauden menetys löi kasvoille lujaa ja hermojärjestelmään vielä lujempaa. Kokemus oli paljon rankempi kuin olisin kuuna päivänä voinut uskoa.

Kevättalvella pääsin onneksi muuttamaan kauniiseen pikku kotiini takaisin. Pääni oli täynnä kevättä ja uusia, lupaavia suunnitelmia.

Niinpä huhtikuun seitsemäntenä päivänä, vuonna 2011, noin kello kahdeksan kolmekymmentä, olen lievästi sanoen tarmoa täynnä. Järjestelen tarvittavat dokumentit puuhakkaasti uuteen nahkaiseen työlaukkuuni samalla kun aukaisen ennennäkemättömän litteän televisioni. Uuden television myötä tunnen astuneeni uudelle vuosikymmenelle, uuteen digitaaliseen aikaan.

Aamuteeveessä haastatellaan juuri kevään eduskuntavaalien ehdokkaita. Vaalipuristus on loppusuoralla ja ennakoäänestys on alkanut. Olen käynyt antamassa oman ääneni yrittäjämönteiselle porvaripuolueelle. Hieroessani tahmeaa ripsiväriä silmiini kylpyhuoneen peilin edessä kuulen, kuinka viereisessä huoneessa aamulähteyksen vieraat, pontevat kansanedustajaehdokkaat, kannustavat hanakasti naisia tarttumaan oman yrityksen perustamistoiimiin. Sellainen puhe sopii minulle oikein hyvin, sillä yrityksen perustaminen on juuri aikomuksenikin.

Kymmenen vuoden työurani vaatemyymälöissä erilaisissa johtamistehtävissä on edellisenä syksynä, putkiremontievakon aiheuttaman järkytyksen seurauksena, päättynyt loppuun palamiseen ja siitä seuranneisiin potkuihin. Sen jälkeen olin päättynyt opiskelemaan vaatetusalan erikoisammattitutkintoa. Olin opiskellut alivuokralaishuoneessani aamusta iltaan.

Nyt olin lähes valmis pukeutumisneuvoja. Olin alustavasti sopinut määräaikaisestä myyjän työstä franchising-